

Aan de Tweede Kamer
t.a.v. de vaste Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Per e-mail: cie.szw@tweedekamer.nl

Datum	Bijlage(n)
23-10-2024	-
Contactpersoon	Doorkiesnummer
Maarten Hijink	06 14855465
Onderwerp	Ons kenmerk
Commissiedebat Participatiewet	VA24-039

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 7 november staat het commissiedebat over de Participatiewet gepland. Als brancheorganisaties Valente en de Nederlandse ggz zijn wij blij dat het kabinet in de nieuwe Participatiewet wil uitgaan van vertrouwen in de burger en wij hopen dan ook dat deze wet wordt aangenomen.

Valente is de branchevereniging voor participatie, begeleiding en veilige opvang. De Nederlandse ggz is de branchevereniging van geestelijke gezondheidszorg. Veel kwetsbare mensen, zoals slachtoffers van huiselijk geweld, dakloze mensen en mensen met een psychische kwetsbaarheid verblijven tijdelijk of langer op een locatie van onze leden. Veel cliënten doen een beroep op de Participatiewet (Pwet) voor inkomen en werk. Om de participatie van kwetsbare burgers beter te ondersteunen hebben wij een aantal voorstellen:

1. Maak de uitkering overdraagbaar bij verhuizing naar een andere gemeente.
2. Schaf de kostdelersnorm helemaal af.
3. Schaf de zoektermijn voor jongeren volledig af.
4. Neem een uitzondering op in de Pwet die voorkomt dat cliënten met een Wlz-VPT¹ gekort worden op hun Pwet-uitkering vanwege voedingsgeld.
5. Zorg voor structurele financiering van IPS (Individuele Plaatsing en Steun) voor mensen uit de gemeentelijke doelgroep (inclusief niet uitkeringsgerechtigden).

1. Overdraagbaarheid uitkering

Het is goed om te horen dat de gemeente in het wetsvoorstel 'Participatiewet in balans' de mogelijkheid krijgt om een bijstandsuitkering met terugwerkende kracht toe te kennen. Dit is een mooie stap, maar wij zouden dit graag nog wat verder willen trekken. Wij horen van onze leden regelmatig dat verhuizing naar een andere gemeente voor cliënten, bij uitstroom uit opvang of beschermd wonen, voor problemen kan zorgen als het gaat om de bijstandsuitkering.

Wilt u de minister vragen om de Participatiewet-uitkering, na een periode in een opvanghuis, overdraagbaar te maken van de ene gemeente naar de andere?

¹ Wet langdurige zorg – volledig pakket thuis

Op deze manier hoeven mensen die verhuizen naar een andere gemeente niet opnieuw een uitkering aan te vragen, en langere tijd in onzekerheid te leven zonder inkomen.

2. Afschaffen kostendelersnorm

De gemeente Utrecht heeft onderzocht wat het effect was van de afschaffing van de kostendelersnorm: 'Concluderend kan gesteld worden dat de wetswijziging van de kostendelersnorm aantoonbaar aanzienlijke effecten heeft gehad op bijstandshuishoudens in Utrecht, met name op het mogelijk voorkomen van dakloosheid onder jongvolwassenen en het vergroten van inkomenszekerheid.'²

Het afschaffen van de kostendelersnorm voor alle leeftijden zou een grote bijdrage leveren aan het terugdringen van dakloosheid en het vergroten van de bereidheid van familie en vrienden om een dakloos persoon in het huis te laten verblijven. Daarnaast bevordert het afschaffen van de kostendelersnorm mantelzorg, door het financiële nadeel van de kostendelersnorm bij woningdelen te stoppen. Dit helpt zowel om de woningnood te dempen maar ook om mensen in staat te stellen beter voor elkaar te zorgen.

Wilt u de minister vragen om de kostendelersnorm in zijn geheel af te schaffen en in de periode totdat dit geregeld is, de gemeenten op de roepen de kostendelersnorm zo min mogelijk toe te passen om dakloosheid te bestrijden en mantelzorg te bevorderen?

3. Afschaffen zoektermijn voor jongeren

De groep jongeren die een aanvraag doet voor een bijstandsuitkering is vaak al een kwetsbare groep met problemen op meerdere leefgebieden. Gemeente Den Haag is daarom bijvoorbeeld gestopt met het toepassen van de zoektermijn. In plaats daarvan zet de gemeente direct intensieve begeleiding in zodra een jongere een aanvraag voor bijstandsuitkering doet. Ook de gemeente Utrecht is in 2022 gestopt met het toepassen van de zoektermijn voor jongeren en heeft dit in 2023 geëvalueerd. Hieruit blijkt dat er geen toename te zien is qua aanvragen van bijstandsuitkeringen door jongeren. Het aanvragen van een bijstandsuitkering wordt door jongeren als lastig, ingewikkeld en langdurig ervaren. Jongeren geven aan dat het een grote stap is om een bijstandsaanvraag te doen. Het langer wachten op een bijstandsuitkering betekent in de praktijk dat jongeren vaak afhaken tijdens de aanvraagprocedure. Het niet meer toepassen van de zoektermijn zorgt voor een duidelijker proces voor het aanvragen van een bijstandsuitkering waardoor jongeren minder (financiële) stress ervaren.

Wilt u de minister vragen om de zoektermijn voor jongeren af te schaffen?

4. Uitzondering toevoegen in Participatiewet voor voedingsgeld bij een Wlz-VPT

Er ontstaan soms financiële problemen als mensen een Participatiewet-uitkering ontvangen in combinatie met een 'volledig pakket thuis' uit de Wet langdurige zorg (Wlz-VPT). Sommige aanbieders storten een maaltijdvergoeding op de rekening van de cliënt, zodat cliënten zelf hun maaltijd kunnen regelen. Op die manier geven zij cliënten die zelfstandig kunnen koken ook de mogelijkheid om dat te (blijven) doen.

²<https://utrecht.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/439857d7-b8f4-480a-9fdd-f19adcf083f1>

Sommige gemeenten rekenen deze maaltijdvergoeding mee als inkomsten bij het vaststellen van de hoogte van de uitkering. Op dit moment is het wettelijk gezien niet mogelijk om standaard af te zien van een korting op de bijstand.³

Wilt u de minister vragen om een extra uitzondering in artikel 31, lid 2 van de Participatiewet toe te voegen, waardoor het mogelijk wordt dat voedingsgeld vanuit een VPT niet tot de middelen van een inwoner gerekend worden? Dit bespaart gemeenten en cliënten veel omslachtige aanvragen voor bijzondere bijstand en administratieve lasten voor maatwerk in de uitvoering van de bijstand.

5. Structurele financiering van IPS voor mensen uit de gemeentelijke doelgroep

Als brancheorganisaties zijn wij blij dat in de Miljoenennota budget beschikbaar is gesteld voor mensen uit de gemeentelijke doelgroep, zodat de komende tijd ook voor hen IPS-trajecten⁴ kunnen worden ingezet. Zo kunnen meer mensen naar werk worden begeleid. Inmiddels is er voor mensen met een psychische kwetsbaarheid en een UWV-uitkering een structurele financiering van IPS-trajecten (via het UWV). Graag zouden wij dit ook voor mensen uit de gemeentelijke doelgroep na 2025 zien. Ook de VNG pleit hiervoor zie hun [nieuwsbericht](#). Zo kan ongelijkheid met UWV-klanten worden voorkomen.

Daarnaast vinden wij het van belang dat IPS breder kan worden ingezet bijvoorbeeld ook voor mensen in de die dakloos zijn. Juist mensen in de maatschappelijke opvang kampen vaak met een psychische kwetsbaarheid en/of een verslaving, of ontwikkelen dit. IPS kan voor deze doelgroep goed werken, zoals we ook in andere landen zien (Verenigde Staten, Groot-Britannië, Frankrijk). Werken is voor mensen van grote betekenis en draagt bij aan hun herstel. Het geeft daarnaast toegang tot voorzieningen.

Wilt u de minister vragen om structurele financiering voor IPS voor de gemeentelijke doelgroep?

Hebt u vragen over deze brief of wilt u nadere informatie, dan kunt u contact opnemen met Maarten Hijink (Valente).

Met vriendelijke groet,

M. Hijink
Directeur vereniging Valente

J. Pepers
Directeur de Nederlandse ggz

³ [Maatwerk nodig in bijstandsverlening met een Wlz VPT | VNG](#)

⁴ Zie voor meer informatie over deze methode www.werkenmetips.nl